

SHÉPA

The Tibetan Oral Tradition in Choné

COMPILED AND TRANSLATED BY BENDI TSO,
MARNYI GYATSO, NAJOR TSERING AND MARK TURIN
FROM NARRATIONS AND DOCUMENTS BY MEMBERS OF
THE CHONÉ TIBETAN COMMUNITY

<https://www.openbookpublishers.com>

© 2023 Bendi Tso, Marnyi Gyatso, Naljor Tsering, Mark Turin acting as Trustees for
Members of the Choné Tibetan Community

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International license (CC BY 4.0). This license allows you to share, copy, distribute and transmit the text; to adapt the text and to make commercial use of the text providing attribution is made to the authors (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work). Attribution should include the following information:

Bendi Tso, Marnyi Gyatso, Naljor Tsering, Mark Turin and Members of the
Choné Tibetan Community, *Shépa: The Tibetan Oral Tradition in Choné*. Cambridge, UK:
Open Book Publishers, 2023, <https://doi.org/10.11647/OBP.0312>

Further details about CC BY licenses are available at
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

All external links were active at the time of publication unless otherwise stated and have
been archived via the Internet Archive Wayback Machine at
<https://archive.org/web>

Any updated digital material and resources associated with this volume will be available
at <https://doi.org/10.11647/OBP.0312#resources>

Every effort has been made to identify and contact copyright holders and any omission
or error will be corrected if notification is made to the publisher.

World Oral Literature Series, vol. 11 | ISSN: 2050-7933 (Print); 2054-362X (Online)

ISBN Paperback: 978-1-80064-800-5

ISBN Hardback: 978-1-80064-801-2

ISBN Digital (PDF): 978-1-80064-802-9

DOI: 10.11647/OBP.0312

Cover image by Bendi Tso, Choné, China (2019)

Cover design by Katy Saunders

Preface འགོ་བརྗེད། 序言

Bendi Tso བན་དེ་འཛོ། 完代草

Preface

Leaning against the living room window the night before Sangye Men's wedding, I felt as if I was straddling two worlds, separated by a thin pane of glass. In the yard, Sangye Men's friends formed a circle and took it in turns to sing and dance, accompanied by a giant stereo speaker and a rotating rainbow globe light. Their playlist ranged from Tibetan ballads to Chinese songs, and from the traditional Tibetan lute (*sgra snyan*) to nightclub music. When *Arabian Night* started, a popular dance song appreciated by younger generations, the guests turned up the volume as high as it would go, swaying their bodies to the music and showing their enjoyment.

Right across the window and inside a living room, four elders were sitting on *tsatap* (*tsha thab/rdza rdo*), a raised clay platform where people eat and sleep, drinking Tibetan spirits (*bod rag*). The flickering rays of the rainbow globe danced on their faces. Occasionally looking out of the window, the elders continued intermittent conversations while singing Shépa. I wondered whether they were able to catch each other's words on account of the loud noise emanating from the speaker next door.

Watching these two worlds co-exist, in that single moment, I understood the division between the yard and the living room to be a generational difference that was as transparent as the pane of glass in the window. Later, as I honed my understanding of how Shépa—an expansive collection of Tibetan cultural wisdom rendered in song in Choné—is currently transmitted, I began to think of the division as a

product of the socio-cultural dilemma facing all Choné people over the past several decades.

Grandfather Tuskto, one of the Shépa singers with whom I had privilege of working, always started his account with the phrase 'back in those days'. I witnessed how memories came flooding back to him in live time, how fast such an oral tradition can be lost, and how difficult it is to transmit Shépa to the next generation. 'Back in those days', he would say, 'there were no TVs or cell phones. Shépa was always the highlight of a wedding. We could sing it all night long. Everybody just stayed awake and listened to the narration. But now, each household has a television. Nobody wants to listen to Shépa, not to mention engaging in a song battle'. He laughed dismally and lamented, 'Nowadays, the night before the wedding is all about the young people. All young people are keen on modern music. In many weddings to which I have been invited in recent years, no one, *not a single young person*, has come to me and said, "Anyé (Tib. grandfather), can you narrate parts of Shépa?"'

Dramatic social-economic and cultural changes make the preservation of Shépa extremely difficult. Over the past several years, Choné county officials and community members have endeavoured to uplift and revitalise Shépa by registering Shépa as Intangible Cultural Heritage, selecting Shépa performers to receive government subsidies, organising Shépa learning sessions and so on. Nevertheless, for many singers like Grandfather Tuskto, Shépa is considered to be endangered due to a lack of younger learners, especially people under forty, combined with a drastic decline of the use of the Tibetan language across the community.

This book, co-authored with members of the local community, offers a partial response to the growing sense of abandonment of cultural heritage that is felt across Choné. In the following sections, we present a collection of Shépa narratives based on oral and textual sources collected in Choné. We hope that this book may serve as an entry point for the Choné Tibetan community in support of their goal of Shépa revitalisation and at the same time uplift their linguistic heritage and cultural dignity. In addition, we would be delighted if our approach to engaging with Tibetan oral traditions might in some way contribute to a wider methodological inquiry on the documentation and preservation of oral traditions across the Tibetan Plateau and beyond.

འགོ་བརྗེད།

སངས་རྒྱལ་མཐོན་གྱི་གཉེན་སྟོན་གྱི་ཐུབ་དེར། ང་རང་ཚམས་ཆེན་གྱི་སྤུ་ཁུང་ལ་ཁེན་ནས་བསྟན་ཡོད། གློ་བུར་དུ། རང་ཉིད་ནི་ཤེལ་སྒོ་སྒྲིབ་མོ་དེས་སོ་སོར་ཕྱི་བའི་ཕྱི་ནང་གི་འཛིག་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་ལ་ལུས་འདུག་པའི་ཚེར་སྒྲང་ཞིག་སྟེན་བྱུང་། ཡུལ་ཕྱོགས་འདྲ་མཉམ་ནས་ཕེབས་པའི་གྲོགས་པོ་མོ་ཀུན་གྱིས་སྐུམ་རའི་ནང་དུ་གོར་གོར་བྱས་ཏེ། སྒྲ་སྐུམ་ཆེན་མོ་ཞིག་དང་འཇའ་རིས་རྣམ་པར་བཟྱ་བའི་སྟོག་སྒྲང་ཞིག་གི་རྩིས་དེད་ནས་སྒྲོ་བ་འཕེལ་བའི་ངང་སྒྲ་གར་གྱི་ཅིད་འཛོལ་རོལ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། སྒྲ་སྐུམ་དེ་ལས་སྒྲ་ཕྱིར་བོད་ཀྱི་དམངས་སྒྲ་དང་། གསར་དུ་དར་བའི་རྒྱ་སྒྲ། སོ་ལ་རྒྱ་བྱ་གྱི་སྒྲ་སྟོན། ཆང་ཁང་གི་མཚན་གཞས་སོགས་རྣམ་པ་སྟོ་ཚགས་ཤིག་ཕྱི་ལ་གྲགས་ཤིང་། བར་མཚམས་ཤིག་ལ་ཨ་རབ་ཀྱི་མཚན་མོ་ཞེས་པའི་ལོ་གཞིན་རྣམས་ཀྱི་དགའ་བསུ་ཆེས་ཐོབ་པའི་གཞས་དེ་གྲགས་མ་ཐག་དུ། སྒྲ་སྐུམ་གྱི་གདངས་ཆེས་མཐོན་པོར་བཏང་སྟེ། མི་རེ་རེ་ཡིས་སོ་སོའི་བྲོ་གར་གྱི་འབྲབ་ཅུལ་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱི་རུ་དོམ་མགོ་བཅུམས་སོང་།

སྤུ་ཁུང་ནས་ནང་ལ་བཟུས་ཅ་ན། ཚམས་ཆེན་གྱི་ཆ་ཐབ་ཁ་ན་སྒྲ་བགྲེས་པའི་སྒྲོ་བོ་བཞི་ཡིས་དབུ་སྒྲར་སྒྲར་གྱིས་ནས་ཆང་གི་ཅི་ལ་རོལ་བཞིན་བསྟན་འདུག་ཅིང་། སྟོག་སྒྲང་ནས་འཕྲོས་པའི་འོད་ཐིག་རིང་མེན་ཅི་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་ཁོང་ཅག་གི་ཞལ་དོས་སུ་འཕག་འཚག་ལྟ་བུ་བྱེད་བཞིན་འདུག སྐབས་འགར། ཁོང་ཅག་གིས་ཀྱང་སྐེབས་པའི་ནས། སྤུ་ཁུང་གི་ཕྱི་ལ་མིག་མདངས་ཤིག་འཕེན་ཅམ་བྱས་པའི་མཐར། ཡན་ཚུན་སྒྲིང་མོལ་བྱེད་ཞོར། ཇི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་ཞེས་པའི་སོ་ལ་རྒྱ་བྱ་གྱི་སྒྲ་གཞས་དེ་ལེན་རེས་བྱེད་བཞིན་འདུག་མོད། གོ་ཁའི་སྒྲ་སྐུམ་གྱི་ཅ་ཅོ་ཆེད་གསལ་པས། ཁོང་ཅག་གིས་ཡན་ཚུན་བར་གྱི་སྒྲ་ཚག་གསལ་པོ་ཞིག་གོ་བཞིན་ཨོ་ཡོད་བསམས་ནས་ཁོ་མོའི་སེམས་སུ་དོགས་པ་ཡང་ཡང་འཁོར།

འགལ་བ་ལྟག་སྟོད་ལྟ་བུའི་འཛིག་རྟེན་དེ་གཉིས་སུ་ཅེར་ནས་འདུག་སྐབས། གློ་བུར་དུ་ཁོ་མོས་ཀྱང་མི་རབས་གསར་རྒྱུད་གི་ཁྱད་པར་ལས་བྱུང་བའི་བར་ཐག་དེ་དངོས་སུ་མཐོང་སོང་བའི་ཚེར་བ་ཞིག་བྱུང་། དུས་དེ་ནས་བཟུང་། བཤད་པ་ཞེས་པའི་ཅོ་ནེའི་ཡུལ་དུ་དུང་གནས་ཡོད་པའི་སོ་ལ་རྒྱ་བྱ་སྟོ་ཚགས་ཀྱི་མི་ཚས་ཤེས་བྱའི་བང་མཛོད་ཆེན་མོ་དེར་དེས་ཤེས་དང་རྒྱས་ལོན་ཟབ་མོ་བྱུང་བ་དང་། མི་རབས་རྒྱན་གཞིན་བར་གྱི་དཀའ་ངལ་འདི་འདྲ་། འདས་པའི་མི་ལོ་བཅུ་ལྷག་དུ་མའི་ནང་དུ། འཕྲོ་འབྱུར་མཁྱེགས་ཆེན་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་ཅོ་ནེའི་ཡུལ་གྱི་སྟོ་ཚགས་རིག་གནས་ཁོར་ཡུག་གི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་པ་དངོས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་། སྟེས་དབང་ཞིག་གིས། ཨ་ཁྲེས་གཙུག་གཏོར་ལགས་ནི་ཁོ་མོ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གནད་མཁན་གྱི་བཤད་པའི་སྒྲ་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་བྱུར་ཅིང་། ཁོང་གིས་ནམ་རྒྱུན་རང་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྒྲིང་སྐབས། གནའ་དང་མའི་སྐབས་དེ་ལ་ཞེས་སྟངས་ཆའི་མགོ་ཚུལ་གྱི་འདུག་ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་སྟེན་བས་སྐབས། དག་བརྗེད་ཀྱི་སོ་ལ་རྒྱ་བྱ་རྣམས་དུས་ཡུན་ཐུང་དུ་ཞིག་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཉམས་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་མགོ་རྒྱུགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས། ཁོ་མོས་ཀྱང་ཁོང་ཉིད་ལྟ་བུའི་བཤད་པའི་སྒྲ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་རབས་རྩིས་མ་རྣམས་ལ་དག་རྒྱུན་འདི་ཉིད་ཆ་ཆང་ཞིག་ལགས་པར་བརྒྱུད་སྟེལ་བྱ་དཀའ་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་ཕྲད་ཡོད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས།

ཁོང་གིས། ཐོན་གྱི་དུས་སུ་བརྒྱན་འཕྲིན་དང་ཁ་པར་མེད་ཕྱིར། གཉེན་སྟོན་གྱི་སྐབས་ལ་སྒྲ་ལེན་གར་ཅིད་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བརྟེན། མི་རྣམས་ནི་ཉེན་གྱི་ལས་དང་མཚན་གྱི་གཉིད་ཆག་རུང་། ཆང་མ་གཅིག་དུ་འདུས་

ནས་ཕྱི་ཉིན་གྱི་བར་དུ་ཕན་ཚུན་སྤྱོད་ཅེས་བྱེད་སྤྱོད། ཡིན་ཡང་། དེང་གི་དུས་སྤྱོད་ བྱིན་ཆང་སོ་སོར་བརྟན་ འཕྱིན་ཡོད་པས། སྤྱོད་པར་ཡོང་ནས་སྤྱོད་གི་རྒྱ་ཆེན་མཁན་པར་ཞོག སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཡོད་མཁན་ཡང་ པལ་ཆེར་མི་འདུག་ཅེས་སྤྱོད་པམ་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་ཞིག་སྟོན་ཞོར་དེ་ལྟར་གསུངས། ཡང་ཁོང་གིས། ད་སྐབས་ གཉེན་སྟོན་གོང་གི་མཆན་མོ་ནི་ལོ་གཞོན་ཆའི་རང་འདོད་ལྟར་རེད། ཁོ་རང་ཆོ་ནི་དེང་རབས་གསར་དར་སྤྱོད་ གཞས་ཀྱི་རིགས་ལ་སྤྱོད་བཅེ་ཕྱིར། ང་རང་གཉེན་སྟོན་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་གདན་འདྲེན་བྱས་པ་ལྟར་སོང་བ་ཡིན་མོད། ཨ་ཁྲེས་ལགས། བྱིད་ཀྱིས་སྤོལ་རྒྱུན་གྱི་བཤད་པའི་སྟོར་བྱང་དུ་ཞིག་ལེན་རིགས་ཞེས་བྱ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མ་ བྱུང་། ཞེས་གསུངས།

སྤྱོད་ཆོགས་རིག་གནས་དང་དཔལ་འབྱོར་ལ་འཕོ་འབྱུང་ཆེན་པོ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་དབང་གིས། བཤད་པ་ལྟ་བུའི་སྤོལ་རྒྱུན་གྱི་དག་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་ཐད་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟར་བའི་མིག་མཐོང་ ལག་ཟེན་གྱི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ལ་ཕྱད་ཡོད་པ་དང་། འདས་པའི་མི་ལོ་ཁ་ཤས་ཀྱི་རིང་། ཅན་ཅོང་སྤྱོད་གཞུང་དང་ ཡུལ་གྱི་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཐབས་བརྒྱ་རྒྱུ་ལྟར་གྱི་སྟོན་ཉམས་པ་སྤྱོད་གསོ་དང་མ་ཉམས་གོང་སྤོལ་གྱི་ཆེད་ ཏུ། རྩ་ཕྱིར་བཤད་པ་ནི་མངོན་མེད་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་གཞིའི་གསུ་སྤྱོད་ལྟར་གསུ་ བཤད་པ་གྱུར་ མཁན་རྒྱལ་ལ་རོགས་དུལ་གྱི་རྒྱུ་སྤྱོད་གནང་བ་དང་། བཤད་པའི་སྤྱོད་ཆོག་དང་གྱུར་ལེན་སྟོར་གྱི་སྟོབ་ཁྲིད་ རྩ་འཇུགས་བྱས་པ་སོགས་བཤད་པའི་རིག་གནས་སྤྱོད་གསོ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་ཤིག་ སྤོལ་ཡོད་ནང་། ཨ་ཁྲེས་གཙུག་གཏོར་ལྟ་བུའི་གྱུར་མཁན་ཆུན་རབས་པ་རྒྱལ་ཀྱི་མཐོང་སྤྱོད་དུ། ལོ་བཞི་བརྒྱ་ མན་གྱི་དར་མ་དང་ན་གཞོན་གྱི་གསུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱུན་འཛིན་ལ་སྤྱོད་པ་ཡོད་མཁན་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་མ་ཟད། ཡུལ་གྱི་དང་གི་ནང་དུ་བོད་སྐད་ཡིག་གི་སྤྱོད་སྤོལ་ཇི་ཆུང་ནས་ཇི་ཆུང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་ཕྱིར། བཤད་པའི་གྱུར་ལེན་གྱི་ སྤོལ་རྒྱུན་དེ་ཉིད་ཉམས་དམས་སྤྱོད་སོང་བའི་གནས་སྤངས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྩ་དག་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

སྤྱིག་དེབ་འདི་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་སྤོལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་དམིགས་ཁུལ་བྱས་ནས། ཆེད་དུ་ཡུལ་དེའི་ མང་ཆོགས་དང་མཉམ་དུ་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན། དེའང་མདོ་སྤྱོད་ཅན་ཅེས་ཡུལ་དུ་དར་ཆེ་བའི་བཤད་པ་ཞེས་ པའི་སྤོལ་རྒྱུན་གྱི་སྤྱོད་ཆོགས་འདི་ཉིད། ཉམས་པ་སྤྱོད་གསོ་དང་མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་དུ་བསྐྱེད་ནས། རང་རེ་རྒྱལ་ཀྱི་ སྤྱོད་ཆོག་དང་རིག་གཞུང་གི་བདག་དབང་དང་ཅིས་ཐང་མངོན་འབྱུང་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆུང་དུ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ ཆེད་དུ་ཡིན། གཞན་ཡང་། བོད་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ཅོམ་རིག་གི་མཆོན་བྱེད་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱེད་དང་དེ་ལ་ཉམས་ ཞིབ་བྱས་ཁུལ་གྱི་འབྲས་བུ་འདི་ཡིས། རང་ཅག་གངས་རིའི་ལྗོངས་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་ཀུན་ཏུ་དར་ཁྲབ་ཆེ་བའི་སྤོལ་ རྒྱུན་གྱི་དག་རྒྱུན་ཅོམ་རིག་གི་སྟོར་ལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་དང་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཐབས་དང་། སྤོལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་མི་ཆོས་ རིག་གནས་ཀྱི་ཉམས་ཞིབ་ཐད་ལ་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཕྱན་བྱེད་ཞིག་ལྟར་པར་གྱུར་ཆོ། དེ་ནི་ཁོ་ཁོ་ ཅག་གི་སྤྱོད་ཆེད་པའི་གཟི་བརྒྱུད་ཅིག་ཏུ་བཅུས་ཡོད།

序言

那是在桑吉曼婚礼的前一晚，我靠着客厅的窗户，觉得自己倚在被一层薄薄的玻璃隔开的两个世界之间。庭院里，伴随着音响和旋转的迪斯科彩虹球，桑吉曼的朋友们围成一圈儿载歌载舞。他们的播放列表从藏族民谣到汉族流行音乐，从扎念弹唱到夜店名曲，无所不包。当广受年轻一代喜欢的《阿拉伯之夜》响起时，他们将音响调到最大，随着音乐尽情摇曳着身姿。

一窗之隔，客厅的炕上，四位老者喝着青稞酒。彩虹球的光线透过窗户在他们褶皱的面颊上跳动。老者们唱着释巴，断断续续地交谈，偶尔望向窗外。在门外音响的巨大声浪里，我好奇他们能否捕捉到对方的言语和唱辞。

凝视着这两个共存的世界，在那一刻，我把庭院和客厅里的割裂简单地理解为代际差异。之后的日子里，当我对尚在卓尼传承的释巴——一部囊括藏族文化智慧的庞大诗集——了解与日俱增，我才开始明白，这种割裂是卓尼人在过去几十年中面临的社会文化困境造就的。

阿乃子斗是我有幸合作过的一位释巴艺人。他总以“那时候”开始他的故事。我亲见汹涌的回忆是如何淹没他，释巴如何迅速消失，以及将释巴传承给下一代是多么的困难。他说：“那时候，没有电视电话。释巴永远是婚礼上最精彩的部分。我们会通宵达旦地唱。人们整晚不睡觉来听我们唱。但现在家家户户都有电视。没人想听释巴，更别说参加对唱和斗歌了。”他惋惜又落寞地说道：“现在婚礼的前一晚是属于年轻人的。所有年轻人都对现代音乐感兴趣。在许多婚礼的前一晚我受邀去演唱，但是没有一个人，没有任何一个年轻人对我说‘阿乃，您能唱一点释巴吗？’”

剧烈的社会、经济与文化变迁让释巴的存续变得极为艰难。过去几年，卓尼县政府和族群成员通过让释巴成为非物质文化遗产，补贴释巴艺人，自发组织学习等方式致力于释巴的保护和复兴。但是四十岁以下的一代中缺乏学习释巴的人，族群中藏语也在迅速流失。所以对许许多多像阿乃子斗这样的艺人来说，释巴已经变得极为濒危。

这本与卓尼藏族合作的书，是对这种日渐加重的传统文化流失的一点回应。在后续的章节中，我们将展示一个辑录于卓尼的释巴录音与文本的合集。希望这本书可以成为卓尼藏族复兴释巴的一个切入点，同时能够提振他们的语言与文化尊严。此外，如若此书研究藏族口述传统的方法能以某种形式，对整理、收集和复兴其他口述传统的探索有所助益，我们将会倍感欣慰。

